

ZE SOCIALISTICKÝCH ARMÁD

BOJ tankové armády v bezjaderném období války

Upraveno ze sovětského tisku

Nezávisle na tom, zda válka bude zahájena s použitím nebo bez použití jaderných zbraní, bojová činnost pozemních vojsk nebude mít poziční charakter. Obě strany přejdou k aktivnímu boji, jehož důsledkem budou střetná sražení a střetné boje.

Důležitým úkolem pozemních vojsk je rychle přenést úsilí do hloubky s cílem zvýšit hloubku současného ničení nepřítele. To se týká především ničení jeho prostředků jaderného napadení a záloh. Tím budou značně sníženy jeho možnosti použít jaderné zbraně a vlastní vojska předejdou nepřítele v obsazení výhodných čar a nepřipustí spojení úsilí vojsk druhého a prvního sledu.

Proto je nutné zasazovat na směr hlavního úderu nejpohyblivější a nejmohtnější uskupení vojsk, které má velkou údernou sílu a je schopno útočit ve vysokých tempech. Takovým uskupením vojsk v sestavě frontu je především tanková armáda.

Zasazení tankové armády do 1. sledu frontu umožní dosáhnout převahy v tancích nad nepřítelem, která je jedním z nejdůležitějších činitelů k dosažení úspěchu v operaci, zejména v bezjaderném období války. K vyrovnání poměru sil by musel nepřítel v krátké době přeskupit několik tankových divizí, což je za vedení boje velmi těžké a v řadě případů téměř nemožné.

Účelnost použití tankové armády v 1. sledu frontu je zdůvodněno i tím, že její svazky mohou nejúspěšněji splnit požadovaný úkol bezjaderného období — být v neustálé pohotovosti využít výsledků vlastních jaderných úderů při přechodu k období rozhodující jaderné činnosti.

Použití tankové armády nelze však vyložit ani ve 2. sledu frontu. To může být účelné za situace, kdy např.

- útok začíná průlomem připravené obrany nepřítele a velení frontu a armády nemají přesné údaje o jejím ženijním vybudování, o systému palby a hustotě protitankových prostředků;

- nebudou výhodné terénní podmínky nebo vojska frontu musí násilně překračovat velkou vodní překážku.

V těchto případech bude zasazována do sražení k narůstání úsilí a rozvíjení

operace do hloubky nebo při přechodu k období rozhodující jaderné činnosti. Čas zasazení bude záviset především na jejím přesunu na čáru zasazení a na možnostech úderu co největšího množství sil a prostředků na zvoleném směru k rozvíjení úspěchu. Snahou tankových svazků musí být rychle vejít do styku s nepřítelem a tím snížit pravděpodobnost ztrát, způsobených jadernými a chemickými zbraněmi nepřítele.

Při průlomu se určuje armádě i divizím směr hlavního úderu nebo úsek průlomu.

Šířka pásma útoku divize při průlomu na hlavním směru bývá průměrně 10 km. V tomto pásmu se volí úseky průlomu, v nichž se soustřeďuje hlavní úsilí útvarů, přidělených a podpůrných palebných prostředků. Šířka úseku průlomu může být asi 4 km na dva tankové pluky. Soustředění vojsk v úseku průlomu je však vynucený a krátkou dobu trvající jev.

Jakmile se po průlomu projeví úspěch, vojska přecházejí k pronásledování nepřítele. Svazky rozptylují své sestavy a rozšiřují svá útočná pásma na 10, 15 i 20 km. Tanková armáda bude útočit v pásmu širokém do 100 km i více. Jen v těchto podmínkách lze dostatečně rozptýlit vojska a zabezpečit jejich lepší ochranu před údery nepřítele. Základem ničení protistojících sil nepřítele musí být rychlost a rozhodnost útoku, nutnost dříve zahájit palbu a úder hlavními silami armády na úzkých úsecích fronty s cílem vytvořit dočasnou převahu v silách a prostředcích, především v tancích a dělostřelectvu. Po splnění každého dílčího úkolu vojska armády se rychle rozptylují a uskutečňují smělý manévry k vyjití do boků a týlu nového uskupení nepřítele.

Útočí-li tanková armáda na nepřátelskou obranu při zahájení války, k překonání pásma krytu vyčleňují divize 1. sledu silné předsunuté odřady a předvoje, které iniciativně postupují k přednímu obrannému postavení, obsazují výhodné úseky a zabezpečují příchod a rozvinutí hlavních sil divizí k útoku z chodu. Činnost předsunutých odřadů a předvojů podporuje letectvo a dělostřelectvo podle plánu armády.

Na zvolených směrech se rozvíjí dělostřelectvo k zahájení palebné přípravy. Na základě možné hustoty cílů a objektů v obraně nepřítele je třeba do 50–60 děl a minometů na 1 km průlomu. K tomu je nutné armádu značně posílit. Např. na

cvičení „Dněpr“ 17. tanková armáda byla zesílena při zasazení do sražení jednou dělostřeleckou divizí ze zálohy Hlavního velení. K letecké podpoře v období palebné přípravy byly vyčleněny 3 plukovní vzlety stíhacích bombardovacích letounů a jeden divizní vzlet bombardovacích letounů. Palebná příprava může trvat podle cvičení 40–50 minut.

V bezjaderném období války, při vedení boje s použitím jen konvenčních zbraní, velitel a štáb armády vždy budou postaveni před problém — na jedné straně požadavek maximálního soustředění sil a prostředků k vytvoření rozhodující převahy na jednotlivých úsecích fronty, na druhé straně nutnost rozptýlení v důsledku stálého nebezpečí použití jaderných zbraní nepřítelem.

Přijatelné řešení v každém konkrétním případě vyžaduje pečlivou analýzu možností nepřítele k použití jaderných zbraní v kritických situacích a podmínek ke splnění určených úkolů armády. Na základě toho se určuje mezní hranice soustředění a rozptýlení sil a prostředků, jejichž připravenost bude závislá na tom

- útočí-li vojska tankové armády na nepřátelskou obranu,

- přecházejí-li do pronásledování,

- zahajují-li střetné sražení.

Snížení možností obou stran ničit objekty na válčišti v bezjaderném období má za následek nižší tempa útoku a vzhledem k tomu i delší dobu trvání splnění úkolů.

V důsledku změněných podmínek a prostředků boje mění se ve srovnání s minulou válkou i rozmach operace. Zvýšení úderné síly a pohyblivosti tankových svazků umožňuje vojskům armády vést krátkodobou a vysoce manévrovou bojovou činnost, která je charakterizována

- častějším vznikem střetných bojů a sražení,

- možností útočit na nejdůležitějších směrech pásma s využitím obchvatů a obejít,

- širokým manévrem palbou, silami a prostředky,

- hlubokým vzájemným proniknutím obou stran,

- nepřetržitým vedením boje ve dne i v noci.

Rychlý přechod od jednoho druhu boje k druhému je jednou z nejdůležitějších podmínek úspěchu vojsk tankové armády v bezjaderném období války.

Ve vojenském odborném tisku pokračují diskuse o plánování útočné operace.

Některí autoři navrhuji plánovat dvě operace — v bezjaderné a jaderné variantě.

Hovořili-li se v té souvislosti jen o zpracování grafické části plánu operace, je možné s tímto názorem souhlasit. Plánovat operaci ve dvou variantách je však neúčelné. Plánování musí být jednotné a jeho hlavní náplní musí být varianta neomezeného použití zbraní hromadného ničení oběma stranami. To potvrzují i zkušenosti cvičení „Dněpr“. Při zahájení války s použitím jen konvenčních zbraní cíle operace a úkoly vojsk tankové armády byly stanoveny v operační směrnici frontu, jejímž základem byl plán činnosti s použitím jaderných a chemických zbraní.

Např. 15. tanková armáda v 1. sledu frontu měla jednotné cíle a čáry BÚ a DÚ, avšak doba trvání jejich splnění byla různá. BÚ s použitím jaderných a chemických zbraní měla splnit 6. den operace, s použitím jen konvenčních zbraní 7.—8. den; DÚ v souladu s tím 11.—12. den a 13.—14. den operace.

17. tanková armáda, zasazená do sražení ze 2. sledu frontu, měla také jednotné cíle a úkoly. Přitom její zasazení se plánovalo ráno 4. den operace v bezjaderném období, ráno 6. den operace s použitím jaderných a chemických zbraní. Směr zasazení do sražení a čáry splnění úkolů byly jednotné.

Ujasnění úkolu, zhodnocení situace a rozhodnutí velitele armády byly současně jak na jaderné, tak i na bezjaderné ob-

dobí války. Jako výsledek vznikl jednotný zámysl rozhodnutí. Je to zákonité, neboť jen srovnání možných podmínek a způsobů bojové činnosti v bezjaderném a jaderném období umožňuje správně určit úkoly i způsoby boje vojsk a jejich součinnosti v závislosti na vzniklé situaci. Úkoly divizím, raketovým voškům a jiným silám a prostředkům v bojovém rozkaze vznikaly současně — v první řadě se však předvídala činnost s použitím jaderných a chemických zbraní. Hlavní důraz byl přitom položen na ničení prostředků jaderného napadení a na obsazení důležitých prostorů a objektů na hlavním směru útoku, jejichž ztráta zabezpečí zničení protistojícího uskupení nepřítel.

Hloubka úkolů svazků tankové armády v obou případech dosahovala 40 až 60 km. Plánované střední tempo při průlomu nepřátelské obrany bylo do 25 až 30 km denně a při rozvíjení úspěchu v operační hloubce 40—50 km denně.

Síťka pásma útoku tankové armády je určována v závislosti na podmínkách situace, za nichž se zasazuje do sražení. Předvídali-li se vedení střetných bojů a sražení, přesun a rozvinování tankové armády se plánuje v šíři do 100 km, svazků do 15—20 km. Pravidlem jsou značné mezery mezi divizemi 1. sledu (do 15 až 20 km), kterých se využívá k manévru s cílem vyjít do boků a týlu protistojícího uskupení nepřítel.

Na cvičeních téměř všechny štáby armády a frontu zpracovávaly jednotný plán operace. Bez ohledu na to, že bojová činnost obou stran začínala a byla vedena určitou dobu bez použití jaderných zbraní, při ničení nepřítel konvenčními zbraněmi byla předvídána činnost všech sil a prostředků v období rozhodující jaderné činnosti. To značně snížilo množství zpracovaných dokumentů a zkrátilo čas plánování.